

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Льытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Хэгъэгум цухъумако и Мафэ фэшI Кубанскэ къэралыгъо агроуниверситетым иректорат ыгу къыдеIэу къыпфэгущо!
Уигусэхэмрэ уиныбджэгъухэмрэ ягуфэбэныгъэ учымыкIэнэу, уиунэгъо кIоцI сыдигъуи цырэхъатынэу, ти Хэгъэгу егъашиI зао къымытэджэнэу пфэсIо.

Льытэныгъэ къыпфэзышIэу — ректорэу, профессорэу
А.И. ТРУБИЛИНСелекторнэ зэлукIэ
щыIагъ

УФ-м и Президент ихэдзынхэр къэсынIэ мэфэ заулэ къэнагъ. Политическэ хъугъэ-шлагъэу цыфхэмкIи, къэралыгъомкIи мэхъанэшхо зилэр шыпкыагъэ хэлъэу, рэхъатэу регъаколыгъэным фэгъэхьыгъэ селекторнэ зэлукIэ Урысыем и ЦИК тыгъуасэ зэхищэгъагъ. ОАО-у «Ростелекомы» ар шыкIуагъ. Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр, Адыгеим и ЦИК итхъаматэу Хъут Юрэ, правэухъумэко органхэм ялбыкIохэр, хэдзыплэ участкэхэм япашхэр, журналистхэр.

Адыгэ Республикэр къэблэгъэрэ хэдзынхэм зэфэхъазырым, шыкIагъэхэр зэрэдагъэзыжыхэрэм, щынэгъончъагъэм ылъэныкъокIэ зэрэхэрэ амалхэм Алексей Петрусенкэмрэ Хъут Юрэрэ кIэлэу къатегушылагъэх.

Селекторнэ зэлукIэр УФ-м и ЦИК и Тхъаматэу Владимир

Чуровым къызэлухыгъэ, Президент хэдзынхэр зэрэрекIокIыштхэмкIэ анахъэу пшгъэдэжыкIыгъу гупчэ комиссиехэм зэрэхьырым, адрэ орган зэфэшъхьафхэр ялэпылэгъухэу зэрэщытхэм анаIэ тыраригъэдзагъ. Хэдзынхэр шыпкыагъэ хэлъэу, зэлухыгъэхэу зэхэщэгъэнхэм пае Европэм шагъэфедэрэ хэдзын системэм зэрэтехьагъэхэр ащ къыхигъэщыгъ. ВидеокамерэкIэ зэралыплъэштхэ шыкIэм, бюллетеньхэр зыдадзэштхэ къэмлэнэ мин 60-м ехъу къызэрэщыфэгъэм, ищыкIэгъэ тхылыхэр зэрагъэхъазырыгъэхэм Владимир Чуровыр къатегушылагъ. Хэдзынхэм ахэлэжъэшт лыплъакохэм яфитыныгъэхэми ар къащыуцугъ ыкIи ахэр хэдзыплэ участкэхэм яIофшIэн рамыгъажьзэ къекIолIэнхэшъ, зэфашыжыкIэ зэрэщыIэнхэ фаер агу къыгъэкIыжыгъ.

УФ-м и Президент ихэдзынхэр зэрэIоштхэм ИнтернетмкIэ шъулъыплъэн шъулъэ-кIышт.

IЭШЪЫНЭ Сусан.

Пшызэ
къыдэкIынкIэ
щынагъо

Адыгеимрэ Краснодар краимрэ япсыхъо шъхьалэхэм ащыщэу Пшызэ тытегушыIэн фаеу джыри хъугъэ. Илъэс заулэIэ узэкIэIэбэжымэ ащ фэгъэхьыгъэу къэстхыгъагъэхэм Iофыгъоу къащыIэтыгъэхэм анахъ ин джы гумэкIыгъоу шыIэр. Псыхъом инэкпхэр дэи хъугъэх, ау ахэр ащ фэгъэзэгъэ хъызмэтшIапIэм ыгъэпытэнхэу гухэлъ иIэп. Къуаджэхэу Хъащтыкурэ Псэйттыкурэ ащыпсэухэрэр ары анахъэу псыхъом иягъэ зэригъэкIыштыр.

Илъэс 30 — 35-кIэ узэкIэIэбэжымэ Пшызэ ипс къабзэщыгъ, ешъоштыгъэх, рыгыкIэщтыгъэх, тхъэжхэу гъэмафэрэ зыщагъэпскIыштыгъ. Джы нахъ шIои мэхъу зэпыт, ухэ-

хъаныр щынагъо, инэкпхэр, псылушъохэр хэкIитэкIуагъ ашIыгъэх. Енэгъуагъо псыхъом «шъхьакоу рахырым пае къызэцэкъэкIыжыкIэ», етIупщыгъэу инэкпхэр къыгоух, къыльэкIуатэх, псыр къыдэоу къыхэкIы... Илъэс заулэ хъугъэ арэуштэу Iофхэр зышытхэр, ау нахъышIум факIорэп, нахъ дэи мэхъу. Мы уахътэм анахъ чIыплэ щынагъоу шытмэ ащыщ Псэйттыку дэжъ. ТыгъэкIыкIыплэм ылъэныкъокIэ къуаджэм пэгъунэгъу шыпкыэу нэкпхэр гоузэ псыхъор лъэшэу къыльыкIотагъ. Джымы чIыплэм Пшызэ кIэй нахъ, нэкпэ иIэжъэп, дамбэм ызыныкIыуи Iуихыгъ. Псыхъом кIэлэ шыпкыэу зыкыщегъазэшъ, занкIэу дамбэм къео. Зэ

нэмыIэми нэкпхэр агъэпытэгъэп. ЫпшъэкIэ къыльыкIуатэхэ метрэ 50 — 60 фэдизэу ашIыгъагъ дамбэ, ау ари IуихынкIэ щынагъо.

Нафэу зэрэщытымкIэ, гъатхэм къушъхъэхэм осэу ателыр къэжъу, ошхыхэр ащ къыхэхъажыкIы, псыхъо цIыкIоу Пшызэ къыхэлъадэхэрэм къызахахъокIэ, псэу дэтым зыкIэIэтышт. ЧIыплэу зигугъу къэтшыгъэм дэжъ псыр къызэрэщыдэкIыштыри, къуаджэм къызэрэкIэоштыри нафэ. Iофыр ащ нэмысэу нэкпхэр агъэпытэнхэу цIыфхэр мэгу-гъэх. Охътэ благъэм ар зэшIуамыхымэ, зэрарышхо къы-хынкIэ щынагъо.

ХЪУШТ Шэбан.

Адыгэ Республикэм
щыпсэухэрэр
ыкIи хъакIэхэр!

2012-рэ илъэсым гъэтхапэм и 3-м Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ кIэщакIо зыфэхъугъэ республикэ къэгъэлъэгъон-ермэлыкIэу «Тэттыер — зэкIэмэ анахъ дэгъу» зыфиIорэр Мыекъуапэ щызэхашъ. Ащ хэлэжъэщтых продукция зэфэшъхьафхэр къыдзэыгъэкIырэ предприятие-хэу республикэм итхэр.

Тикъэлэ шъхьалэ щыпсэухэрэм ыкIи хъакIэхэм бэдзэрым щылэ уасэхэм анахъ пыутэу гъомылэпхъэ зэфэшъхьафхэр ермэлыкIым щашъфынхэ алъэкIышт.

Ащ хэлэжъэнхэу къырагъэблэгъагъэх Адыгэ Республикэм ипромышленнэ ыкIи имэкъумэщ предприятиехэр, фермерскэ ыкIи унэ хъызмэтшIапIэхэр, сатыушыплэхэр ыкIи общественнэ шхапIэхэр.

ЕрмэлыкIыр Лениным ыцIэ зыхьырэ площадым сыхъатыр 9.00-м къыщегъэжыагъэу 14.00-м нэс шыкIошт. Ащ зэкIэми шъукъетэгъэблагъэ.

Урысыем и Президент гъэтхапэм и 4-м хэтыдзышты. Ар къэсынIэ мэфэ 4 къэнагъ. ТапэкIэ хэгъэгум ищылакIэ зэрэгъэпсыгъэщтыр, хэдзынхэм шыпкыагъэу яIэщтыр шъоры, хэдзакIохэр, зэлытыгъэр!

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхъэ, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет лъэшэу гухэкI ащыхъоу муниципальнэ образованиеу «Кошхъэблэ районым» ипашэу Тхьаркхъо Налбый Хъаджырет ыкIомрэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатэу Тхьаркхъо Мухъарбый Хъаджырет ыкIомрэ афэтхъаусыхэх янэ идунай зэрихъожыгъэм фэшI.

Адыгеим илЫкІо куп общественнэ движениеу «Общее дело» зыфиІорэм и Урысые конгресс хэлэжъагъ

Общественнэ движениеу «Общее дело» зыфиІорэм и Урысые конгресс Христос ичылысэу кьалэу Москва дэтым мэзаем и 16 — 17-м шыкІуагъ. Урысыем исубъект 81-мэ яделегат 500-м ехъу ащ хэлэжъагъ.

Урысые Федерацием шыпсэу хэрэр лъэшэу шъон пытэхэм зэрапыщэгъэхэм кыкІегъэчыгъэнымкІэ кьэралыгъо политикэу 2020-рэ ильэсым нэс зэрахьащтым иконцепциие зэрагъэцакІэрэм конгрессым хэлэжъагъэхэр тегушылагъэх, джащ фэдэу шъон пытэхэм кыздахьырэ шынагъом зышыухъумэгъэнымкІэ хэгъэгум иІэшъхэтетхэм афэкІорэ Джэпсалъэр мыщ шаштагъ.

Адыгэ Республикэм ыцІэкІэ Урысые конгрессым хэлэжъагъэх лъэпкъ ордэхэр кьэзыІорэ ансамблэу «Кубаночка» зыфиІорэм ихудожественнэ пашэу, Адыгэ Республикэм мамырныгъэмкІэ и Лигэ ишІухьафтын зыфагъэшъошагъэу Полина Мокрорар, НыбжыкІэ парламентэу Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм шызэхэщагъэм хэтэу Олеся Слюсаревар, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэ тедзэ ягъэгъотыгъэнымкІэ икьэралыгъо бюджет учреждениеу «КІэлэегъаджэхэм яшІэныгъэ зышыхагъэхьорэ Адыгэ республикэ институтым» общественнэ дисциплинэхэмкІэ икабинет иметодист шъхьаІу Сергей Булгаковыр, псауныгъэм икьэухъумэнкІэ кьэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ наркологическэ диспансерым» идиспансер отделение ипашэу Наталья Дзеньдзюк.

Конгрессым нэгъырэ 50 фэдиз кышыгыгушылагъ, ахэм ащыщыхъон пытэхэм ялугъэкІын епхыгъэ Іофхэр гъэтэрэзыгъээнхэм фэгъээзгъэ Федеральнэ кьулыкъум ипашэу Игорь Чуян, НЦССХ-у А. Н. Бакулевым ыцІэкІэ шыгым иректорэу, Урысые общественнэ организациеу «Лига здоровья нации» зыфиІорэм ипрезидентэу, Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ хэтэу Бокерия Лео Антон ыкьор.

Урысыем и Кьэралыгъо санитар врач шъхьаІэу, Роспотребнадзорым ипашэу Геннадий Онищенко ипсалъэ игъоу шилъэгъугъэ ешъуакІохэм егъэзыгъэкІэ ЛТП-м зэрашъаІазэщтыгъэм кыфэгъэзжыгъээнэу, джащ фэдэу регионым шъон пытэхэр шызыгъэфедэрэ нэгъырэ пчъагъэм ыкІи ахэм арылЫкІырэм ибагъэ ялгытыгъэу губернаторхэм яІофшІэн шІуагъэу кытырэм уасэ фашІынэу. А гупшысэр шыІэныгъэм шыпхырышыгъэным пашэу законодательствэу шыІэм зэхьокІыныгъэ горэхэр фэшІыгъэнхэ фаеу хъушт. ЕшъуакІохэр зэрыс унагъохэм Іоф зэрадашІэщт шІыкІэр социальнэ кьулыкъухэмрэ полицейскэхэмрэ кьагъотынхэу ащ игъо афилъэгъугъ.

Чэчэн Республикэм чэщ-зымафэм кыкІоцІ зы сыхьатым емыхъоу шъон пытэхэр зэрэщашхэрэр, ныбжыкІэхэмрэ Іэтахьохэмрэ ахэр зэрарамыщэхэрэр конгрессым шыхагъэунэфыкІыгъ. Дин ДэлэжъапІэхэм яІофшІэхэм ныбжыкІэхэр шъон пытэхэм апыщагъэ мыхъунхэмкІэ Іофышхо зэрагъэцакІэрэр кьэгугъушылагъэхэм кьаІуагъ.

Статистикэм кызыриушыхьатырэмкІэ, тыхэгъэу исхэм ильэс 13-м кышгегъэжъагъэу шъон пытэхэр кызфагъэфедэу рагъажъэ. Шъон пытэхэм арасэ хэгъэжъагъэным, зыныбжъ имыкьугъэхэм ахэр ямышгъэным атегъэпсыхьэгъэ амалхэр псынкІэ шыпкъэу зехъэгъэнхэ фае. Шъон пытэхэм ягъэфедэн пэшІуекІорэ проектхэр мы конгрессым кьащыхалъхьагъэх, мы лъэныкъомкІэ Урысые Федерацием и Президент игрантхэр аратынхэу агъэнэфагъэх.

ЯтІонэрэ мафэм секциие зэхэсыгъоу шылагъэхэм кІэлэцІыкІухэмрэ ныбжыкІэхэмрэ шъон пытэхэм апыщагъэ мыхъунхэм атегъэпсыхьагъэу СМІ-м Іофэу ышІэрэм шатегушылагъэх. Хэгъэгум исхэр лъэшэу ешъоным пыщагъэ зэрэхъухэрэм пэуцужыгъэнымкІэ предложениякІэхэр ахэм кьащыхьагъэх, регионхэм ящысэхэмкІэ дин ІофышІэхэр, кьэралыгъор ыкІи обществэр зэгъусэхэу цІыфхэр шъон пытэхэм кьапышыжыгъээнхэмкІэ Іофэу ашІэрэм шІогъэшхо кызыритырэр кьагъэлъэгъуагъ. Джэпсалъэу аштагъэм конгрессым иделегатхэр Урысыем иІэшъхэтетхэм шялэІух федеральнэ лъэгаплэм тетэу алкоганизмэм ебэныжыгъэнымкІэ Іофтхьабзэу зэрахьэхэрэр агъэлъэшынэу, шъон пытэхэр зацэрэ сыхьат пчъагъэр нахь макІэ ашІынэу, зыныбжъ имыкьугъэхэм шъон пытэхэр языщэхэрэм тазырэу атыралъхьэрэр кьалэтынэу, шэпхьэ актхэу аштэгъахэ-

хэр зэрагъэцакІэрэм гъунэ зэрэлафырэр агъэлъэшынэу.

Полина МОКРОВА.
НыбжыкІэ парламентэу Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм шызэхэщагъэм хэт, зэфэсым хэлэжъагъ.

НэмыкІхэу зэфэсым хэлэжъагъэхэм кьаІуагъэхэр

Булгаков Сергей, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэ тедзэ ягъэгъотыгъэнымкІэ икьэралыгъо бюджет учреждениеу «КІэлэегъаджэхэм яшІэныгъэ зышыхагъэхьорэ Адыгэ республикэ институтым» общественнэ дисциплинэхэмкІэ икабинет иметодист шъхьаІ:

— Конгрессым кышцалэтыгъэ Іофыгъохэр УрысыемкІэ зигъо дэдэ Іофыгъоу шытых сыда Іомэ шъон пытэхэр зэрагъэфедэрэмкІэ, гухэкІ нахь мышІэми, дунаим апэрэ чІыпІэхэр шызыубытыхэрэм тыхэгъэу ащыш. Анахьэу гумэкІыгъоу шытыр кІэлэцІыкІухэмрэ Іэтахьохэмрэ шъон пытэхэм псынклэу апыщагъэ зэрэхъурэр ары. Ащ епхыгъэу конгрессым хэгъэгум иІэшъхэтетхэм, Урысые Федерацием и Президент хъуштым, Урысые Федерацием исубъектхэм

япашэхэм афэкІорэ Джэпсалъэ шаштагъ. Алкоголизмэм пэшІуекІорэ Іофтхьабзэхэм зягъэушъомбгъугъэным, ныбжыкІэхэр шъон пытэхэм кьапышыжыгъэным, тыхэгъэу мы тхьамыкІагъом кьышыкІегъэчыгъэным атегъэпсыхьэгъэ предложение гъэнэфагъэхэр ащ кьышцалэжыгъэх.

Конгрессым хэлэжъагъэхэм видеоматериалхэу, текстхэу кІэлэцІыкІухэм япІункІэ ыкІи яегъэдженкІэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм кьащызфагъэфедэн альэкІыштхэр кьафагошыгъагъэх. Ащ фэдэ материалхэм нэІуасэ зафэшъушІыным пашэу мыщ фэдэ чІыпІэм зыфэжъугъэзэн шъулъэкІышт: кь. Мыекьуапэ, Гагариным иур., 50, психолог-педагогическэ, медик-социальнэ ІэпыІэгъу зышыкІэгъэ кІэлэцІыкІухэм гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кьэралыгъо бюджет учреждениеу «Диагностикэмрэ консультациехэмрэкІэ Гупч» зыфиІорэм.

Дзеньдзюк Наталья, псауныгъэм икьэухъумэнкІэ кьэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ наркологическэ диспансерым» идиспансер отделение ипашэу:

— Шъон пытэхэм апыщагъэ мыхъунхэм тегъэпсыхьэгъэ урокхэр еджапІэхэм ашарагъэхьырэ программэм хагъэхьанэу игъо зэралъэгъугъэм десэгъаштэ. Врач психиатр-наркологэу сызэрэщыгъом елгытыгъэу Урысыем ЛТП-хэр кьышызэІухыжыгъээнхэм десэгъаштэ. Сыда Іомэ алкоганизмэр, пстэуми апэу, социальнэ кІэух дэйхэр кызыдзыхьырэ узэу шыт: ешъуакІом иІахьылхэмрэ игупсэхэмрэ ары анахьэу гумэкІыгъо хафэхэрэр, егъэзыгъэкІэ ащ фэдэм еІээгъэн фае. Шъон пытэхэм апыщагъэхэм яІээгъээнхэмкІэ ыкІи ахэм яунагъохэм афэгумэкІыгъэнымкІэ екІоІлакІэу шыІэхэм ахэплэжыгъээн, ащкІэ дунэе практикэр кызыфэгъэфедэгъэн, ешъуакІохэм яІээгъээнхэмкІэ шІуагъэ кьэзымытырэ амалхэр шыгъэзыгъээнхэ фае.

Непэ — тхакІоу Теуцожь Хьабибэ кьызыхьугъэ маф

ИльфыпІэ, ильэпкъ, цІыфхэр икІэсагъэх

ИльэспІлым зыкакъо кьыхэфэрэ мафэм, мэзаем и 29-м, 1931-рэ ильэсым кьэхьугъ тхакІоу Теуцожь Хьабибэ. Теуцожь районым итыгъэ кьуаджэу Ленинхьаблэ (ІэрышІ хым ыцІэгъ хьугъэ) шапІугъ, шалэжыгъ.

Я 60-рэ ильэсхэм адыгэ литературэм гугъапІэ кьэзытырэ творческэ кІоцІакІэу кьыхьагъэхэм ащыщыгъ. Теуцожь Хьабибэ адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэкІэ кІэлэегъаджагъ. Мы предметхэр зыпишІынхэ шылагъэл. Ыгу кызэрэриІоу, ахэмкІэ ІэкІэлэ амалыр ыушэтэу ильэс 25-рэ ригъэджагъэх. Егъэджен Іофым готэу, адыгэ тхыгъэ литературэм хэлажэу регъажъэ.

Теуцожь Хьабибэ ытхыхэрэр 1960-рэ ильэсым кышгегъэжъагъэу хэку гъээтэу «Социалистическэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», журналэу «Зэкъошныгъэм» кьыхауыттыгъэх.

1966-рэ ильэсым тхэкІо куп зэдатыгъэу «**Псэмыблэжъхэр**» зыфиІорэр Мыекьуапэ кьышцІэкІыгъ, ащ Теуцожь Хьабибэ ирассказ заулэ кьыдхьагъ. Ау тхакІор тхылъеджэхэм нахь зэрашІагъэр иповестэу «**Ардаш**» (1968) зыцІэр ары. Ащ ильэсик тешІагъэу 1974-рэ ильэсым ирассказхэр зыдэт тхылэу «**Бзылфыгъэм ишъэф**» кьыдэкІыгъ, иповестхэмрэ

ирассказхэмрэ зыдэт тхылъхэу «**Заом итыр-кьохэр**» (1981), «**НыбжыкІэ тхыд**» (1990), «**СильфыпІэ игутеу**» (2001) кьыхиутыгъэх.

Теуцожь Хьабибэ кІэлэцІыкІухэри инэплъэгъу итыгъэх, ахэм апае ытхыгъэ пшысэ-поэмэу «**Тэтэжърэ Гъулацийрэ**» зыфиІорэр 1993-рэ ильэсым кьыдигъэкІыгъ.

Теуцожь Хьабибэ Урысые Федерацием итхакІохэм я Союз 1997-рэ ильэсым кышгегъэжъагъэу хэтыгъ.

Адыгэ гушыІэхэр ухъумэгъэнхэм лъэшэу ыналэ тетыгъ, адыгэ лексикэм, кьэлэІэ зэфэшъхьафхэм яхьылІэгъэ тхыгъэхэр мызэу, мытІоу кыгъэхьазырыштыгъэх, гъээзетым кьыригъахьэщтыгъэх.

Ильэпкъ, ильфыпІэ, цІыфхэр зикІэсэгъэ тхэкІуагъ, адыгэ литературэм хахьо фэзышыгъ.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

Лыхъужьныгъэм итхьамаф

Патриотическэ Іофтхьабзэу «Лыхъужьныгъэм итхьамаф» зыфиІоу Адыгэ Республикэм хэгъэу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ зэхичагъэм изэфэхьысыжхэр мы мафэхэм ашІыгъэх. Ащ кьыдыхэ-льытагъэу МВД-м ихэушъхьафыкІыгъэ подразделениехэм якьулыкъушІэхэр Мыекьуапэ икІэлэеджакІохэмрэ истудентхэмрэ аІуагъэкІагъэх.

КІэлэ ныбжыкІэхэм гъэшІэгъоныбэ кьафалотагъ, ІашэкІэ агъэшэрыуагъэх, автоматэу «Калашниковыр» зэхыхын ыкІи зэхалъхьажынын амал ахэм ялагъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, Іофтхьабзэм чанэу хэлэжъагъэх ОМОН-м ыкІи СОБР-м я офицерхэмрэ ясержантхэмрэ. Ахэм республикэм ит колледжхэмрэ еджапІэхэмрэ ачІэс-

хэм зэІукІэгъу-зэдэгущыІэгъухэр адашІыгъэх. Непэрэ правэухъумэкІо органхэм яІофшІэн зэрэзэхашэрэм, яфизическэ ухьазырыгъэ зэрэдэлажъэхэрэм кьатегушылагъэх.

НыбжыкІэхэм альэгъугъэр зэрашІогъэшІэгъоныгъэр ыкІи тапэкІи мыщ фэдэ патриотическэ Іофтхьабзэхэм ахэлэжъээнхэм зэрафэхьазырхэр кьаІуагъ.

Зыныбжъ имыкьугъэ бзэджашІэхэр кьаубытыгъэх

Тыгъуагъэхэу зэгугафэхэрэ нэгъыри 4-у зыныбжъ имыкьугъэхэр мы мафэхэм правэухъумэкІо органхэм кьаубытыгъэх.

УФ-м и МВД имежмуниципальнэ отделэу Кошхьаблэ районым шыІэм икьулыкъушІэхэм зэрагъэунэфыгъэмкІэ, мы кьуаджэм шыпсэурэ пенсионерэу ильэс 75-рэ зыныбжыым икушъхьафачэ шІозытыгъугъэр мы чІыпІэм шыпсэурэ кІэлэ Іэтахьоу ильэс 15 зыныбжыыр ары. Ащ иунэ кьызалъыхъум ытыгъугъэр кьырагъотэжыгъ.

Мы отдел дэдэм иполи-

цейскэхэм зэхашгъэ оперативнэ-профилактическэ Іофтхьабзэхэм яшІуагъэкІэ сотовэ телефонэу «Самсунг» зыфиІорэр блэкІыгъэ ильэсым ишышъхьэІу мазэ зытыгъугъэхэ зыныбжъ имыкьугъэ кІэлитІур (зым ильэс 12, адрэм ильэс 13 аныбжъ) кьаубытыгъэх. Кьуаджэу Кошхьаблэ шыпсэурэ хьульфыгъэм иавтомобилэу ВАЗ-

2107-м телефоныр рахыгъагъ.

Станицэу Ханскэм шыІэ псыубытыпІэм дэжъ шытыгъэ машинэу ВАЗ-2106-м итыгъэ мониторэу «Мистери» зыфиІорэр кІэлэ Іэтахьом ритыгъуыкІыгъэу зигъэбылгыжыгъэ, правэухъумэкІо органхэм кьаубытыгъ. Техникэр зиератыжыгъ, джы тыгъокІо цІыкІум иІоф зэхафы.

«Адыгэ макъэм» ильэсыбэрэ Іоф шызышІэгъэ Кьатмэс Фатимэ янэ идунай зэрехьожыгъэр гухэкІ ащыхьоу редакцием Іоф шыдэзышІагъэхэр фэтхьаусыхэх.

ЗЭХЭСЫГЪОМ хэлэжб-
гъэх Адыгэ Республикэм
ныбжыкIэ ИофхэмкIэ и Коми-
тет ипашэу Къэрэтэбэнэ Мы-
хамодэ, Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо Совет — Хасэм
гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ
ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэм-
кIэ и Комитет итхьаматэу КIэрэ-
щэ Анзаур, общественнэ дви-
жениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу
Хьэпэе Арамбий, муфтиу
Емыж Нурбий, псэолъэшIы-
нымкIэ Министерствэм иотдел
ипашэу Хьурэнэ Мыхамодэ,
Адыгэ къэралыгъо универси-
тетым ипроректорэу Тыгъужь
Фатимэ, Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо Совет — Хасэм и
НыбжыкIэ парламент итхьаматэу
НэтIэхъо Руслан, наркотик-
хэм апэуцужыгъэнымкIэ Къу-
лыкъум иотдел итхьаматэу Алек-
сандр Руденкэр ыкIи нэмыкIхэр.

Къэрэтэбэнэ Мыхамодэ пэ-
щэныгъэ зыдызэрхьэрэ комите-
тым икIыгъэ илээсым Иофыгъоу
зэшIуихыгъэхэм къаегушылагъ.
Программэу ялэхэр илээс 14-м
къыщегъэжыагъэу илээс 30-м
нэс зыныбжхэм ателытагъ.
ГъэрэкIопагъэ елтыгъэмэ,
гъэрэкIо ныбжыкIэ политикэм
тырагъэкIодэнэу республикэм
ипашэхэм ахьщэу къафатIуп-
щыгъэр нахьыб. Ащ къыхэкIэу
программэу зэхагъэуцогъагъэм
хэмыт Иофтхьабзэхэри зэшIуа-
хынхэ альэкIыгъ, районхэми нахь
алыгIэсыгъэх. Мыекъопэ рай-
оным «Уижьуагъо къыхэгъан»
зыфиорэ фестивалыр, Шэуджэн
районым ныбжыкIэ спорт фе-
стивалэу «Лъэпкъ джэгукIэхэр»,
Адыгэкъалэ творческэ фестиваль
ащызэхашагъэх. Фестиваль пэпчъ
ныбжыкIэу хэлэжыагъэхэм сэ-
наушыгъэу ахэлъыр лъагъэкIо-
тэшъунымкIэ Iэпылэгъу афэхъух,
щыIэныгъэм лъагъоу щыпхыра-
шчыгъэр зыфагъэнагъэхэри
къахэкIых. Къэралыгъоу зыщы-
псэухэрэм ныбжыкIэхэм шIу-
лэгъуныгъэу фырялэм къызэрэ-
щыклагъэр, дзэ къулыкъум бэмэ

НыбжыкIэхэр — тинеущырэ маф

**БэмышIэу Адыгэ Республикэм и Общест-
веннэ палатэ зэхэсыгъо илагъ. Ар зэри-
щэгъэ зэлъашIэрэ тхэкIошхоу, мыщ итхьа-
матэу МэщбэшIэ Исхьакъ. Общественнэ**

**палатэм Иофыгъоу зэшIуихышъугъэхэм,
пшъэрылэу зыфигъэуцужыкхэрэм ыкIи
ИофшIэным изэхэщэнкIэ щыклагъэу ялэхэм
Исхьакъ ягугъэ ащ къыщишыгъ.**

зызэрэщадзыерэр Мыхамодэ
къыхигъэшчыгъ. Бэдзэр зэфыщы-
тыкIэу тикъэралыгъо илбы хьу-
гъэхэм а шэнхэр къызыдахьы-
гъэх, зэкIэри мылькукIэ ашы.
Адыгэ Республикэм ныбжыкIэ
ИофхэмкIэ и Комитет а Иофыгъом
мэханэшхо реты, ныбжыкIэхэр
патриотэу плугъэнхэмкIэ, дзэ
къулыкъум фэгъэхъазыргъэн-
хэмкIэ Иофыгъохэр зэшIуехых.
ДОСААФ-р къадеIээ дзэ къулы-
къум «ишъэфхэр» языгъэшIэрэ
джэгукIэу «Зарница» зыфиорэм
ныбжыкIэхэр хагъэлажъэх, Хэ-
гъэгъу зэошхом иветеранхэм алуа-
гъакIэх, шъхьафитныгъэм икы-

дэхын уасэу лъатыгъэр зыфэдэр
къафарагъэуагъ. Республикэм
Иофтхьабзэ зэфышъафэу шыре-
кIоулыхэрэм ныбжыкIэхэр на-
хьыбэу зэрэхагъэлэжъэштхэм
комитетыр пылъ, ау узыдэлэжъэ-
нэу щыIэр джыри зэрэбэм Къэ-
рэтэбэнэ Мыхамодэ къыкIе-
гъэтхы.

Емыж Нурбий къызэгъушы-
Iэм, Иофыгъо бэклае зэшIуахымы,
узыгъэнэшхэинэу щыIэр зэрэ-
нахьыбэр къылуагъ. НыбжыкIэ-
хэр ешъоным лъэшэу зэрэпы-
щагъэхэр, машинэ зэутэкIхэм
бэдэдэ зэрэхэкIуадэрэр, унэгъо
шIэгъу имыфэхэу дунаир зэ-

рахъожыерэр къыхигъэшчыгъэх.

— Къэхалтэм удахьэу атетха-
гъэхэр зыплэгъухэкIэ, ухъуль-
фыгъэу, сьд фэдиз уныптагъэми,
угу къефызы, ныбжыкIэу адэ-
лъыр бэдэдэ хьугъэ, зао щымы-
Iэу етэкъохых, тильэпкъ чIэнэ-
гъэшхо ешIы. Мардж, шъукъэ-
ушыжъ, ны-тыхэм пытагъэ къы-
зыхарэгъаф — ялфыгъэхэр зы-
фаехэр зэкIэ афашIээ арэмы-
гъэуаташъох, зи амышIэу пен-
сионерхэм «апшъэ зэрэдэсыгъэ-
хэр» икыуштышъ, республикэм
илэшъхьэтетмэ зафэсэгъазэ, ныб-
жыкIэхэм ИофшIэн яжъугъэгъот,
лэжъэпкIэ тэрэз яшъут, ежъ-

хэм къалэжыгъэ зыхъукIэ, яIэм
нахь фэсакъыштых ыкIи зыфэ-
сакъыжыштых! — къяджагъ
зэхэсыгъом къекIоллагъэхэм
муфтиу Емыж Нурбий.

Муфтиим игушыIэхэм гушшы-
сэу ахэлъыр лъыгъэкIуагъэзэ, ныб-
жыкIэхэм апэ пэрыохъубэ зэри-
лъыр къылуагъ Хьэпэе Арамбий.

— Гъэсэныгъэ зилэу, ау Иоф-
шIэн зымыIэ ныбжыкIэу гъо-
гумэ атетыр бэдэд. ЕтIанэ, сомэ
мини 4, сомэ мини 5 лэжъапкIэу
зэрэтырэм ИофшIэн илэкIэ шъо-
лыта? Краснодар краим елгы-
тыгъэмэ, гъэсэныгъэм, медици-
нэм, спортым альэныкIэ Иоф
зышIэхэрэм Адыгэ Республикэм
лэжъапкIэу къыщагъахэрэр
макIэ. Ащ къыхэкIэу ныбжы-
кIэхэр мыщ щылэжъэнхэм нахь
Краснодар зызыгъазэхэрэр ахэ-
тых. Сыда, тицIыфхэр тэ тищы-
клагъэхэба? ТиныбжыкIэхэр
тIэкIэIынхэмкIэ щынагъо щыI,
мы Иофр Iэпэдэлэл тэшъумы-
гъэшIы!

Арамбий игушыIэхэр рес-
публикэм илэшъхьэтетхэм зэха-
хыным щэгъугъы...

Общественнэ палатэм изэхэ-
сыгъо къыщыгушылагъэр бэ.
Ахэм зэкIэми нахь игъэкIотыгъэу
ныбжыкIэхэм Иоф адэшIэгъэн
зэрэфаемкIэ зэдырагъэштагъ.

Общественнэ палатэм Къэра-
лыгъо Советым — Хасэм ыкIи
Адыгэ Республикэм иминистрэ-
хэм я Кабинет унашъо афишын
ыльэкIыштэп, ау унашъоу ышIы-
гъэхэр альбигъэлэсышъуштых.
Ахэм ащыщ унэгъо ныбжыкIэ-
хэм къэралыгъом Iэпылэгъоу
аритырэм хигъэхъоным, унэ псэ-
упIэхэр зэрэтырэм япчъагъэ
нахьыбэ ашIыныр, гъэсэныгъэ
зилэмэ ИофшIэн чIыпIэхэр ягъэ-
гъотыгъэнхэр ыкIи лэжъэпкIэ
тэрэз ятыгъэныр. **НыбжыкIэ-
хэр — тинеушчырэ маф, узэра-
фыштытэу къыпфышты-
жыштых.**

ХЪАРЭХЪУ Мурат.

*Сурэтыр зэхэсыгъом къыщы-
тырахыгъ.*

ИЛЭЭС КЪИНХЭУ ЗЭПЫТЧЫГЪЭХЭР

Зэошхохэр щыкIуагъэх

ШышъхьэIум и 9-м, 1943-рэ
илээсым пчыхьэм ехъулIэу Крас-
нодар ылэныкIэ къыкIыгъэ
фашистыдзэхэр поселкэу Инэм
къыдэхъэгъагъэх. Мэзаем и
12-м, чэщым, 1943-рэ илээсым
поселкэшхор тидзэхэм шъхьафит
ашIыжыгъагъ. Щылэ мазэм,
1943-рэ илээсым Темыр-Кав-
каз фронтым икомандование Те-
мыр Кавказыр шъхьафит шIы-
жыгъэным иплан зыхигъэуцогъ-
агъ. Ар IахьитIоу гошыгъагъэ:
«Хыр», «Къушъхьэхэр». Гухэ-
лъэу щытыгъэр «Хыр» — къа-
лэу Новороссийскэ пным къы-
техыжыгъэныр, «Къушъхьэ-
хэр» — Краснодар ыкIи Крас-
нодар краир шъхьафит шIы-
жыгъэнхэр. Щылэ мазэм а гу-
хэлъыр агъэцэкIэныр зэблахъу-
жы, мэзаем ахьыжыгъагъ. Ащ
тетэу зыкIэхъугъэм лъапсэ илагъ.

ПланыкIэу зэхагъэуцагъэр
зышъхьэ дэIкын фэгъэхэр ге-
нерал-лейтенантэу И. Е. Перовыр
(дзем и Черноморскэ группэ
ипаш), я 18-рэ Армием икоман-
дующэу, генерал-лейтенантэу
Л. А. Гречко арыгъэх. И. Е. Пе-
ровым дзэхэм апашъхэ пшъэ-
рылгъ ыгъэуцугъ: я 46-рэ Арми-
ер станицэхэу Динскоимрэ Но-
вотитаровскэмрэ альэныкIэ
пным екIушт. Армиер Iэпылэгъу
фэхъушт Пшызэ исэмэгубгъукIэ

пным езаозэ ыпэкIэ лъыкIотэшт
я 18-рэ Армием. Заор къызышчы-
зэкIаблэщтыгъэр къуаджэу Бжы-
хьэкъоякIэмрэ селоу Львовскэм-
рэ (Северскэ район) къызэлъа-
убытырэ шьолъырыр арыгъэ.

Мэзаем и 5-м я 56-рэ Арми-
ер пыр зыдэщыIэ чIыпIэм екло-
лагъ. Я 10-рэ гвардейскэ корпу-
сым, я 55-рэ гвардейскэ шхон-
чэо дивизием ыкIи я 83-рэ къу-
шъхьэ-шхончэо дивизием (ко-
мандирыр полковникэу А. А.
Лучинскэр) акIуачIэхэмкIэ Тэ-
хьутэмькIэе-БжыхьэкъоекIэ
лээныкIом утын пным щыра-
хыгъ. Я 18-рэ Армиер Пшы-
зэ къызэпырыкIи, ащ исэмэгуб-
гъу заор фашистхэм щаришIы-
лагъ.

Мэзаем и 13-м ипчэдыжъ,
1943-рэ илээсым я 83-рэ ыкIи
я 32-рэ гвардейскэ дивизиехэр
(командирыр полковникэу А. А.
Лучинскэр, генерал-майорэу
М. Ф. Тихоновыр) Инэм шъхьа-
фит ашIыжыныу фежыагъэх. Я
68-рэ хэушъхьафыкIыгъэ хы-
дзэ бригадэм изэолIэхэм а мэфэ
дэдэм мэшIоку гъогоу Красно-
дар — Крымскэр зэпагъэIыгъ.
ПстэумкIи Инэм шъхьафит
шIыжыгъэным хэлэжыагъэхэр:
я 83-рэ къушъхьэ-шхончэо ди-
визием, ащ щыщ я 45-рэ полкыр,
я 68-рэ хэушъхьафыкIыгъэ хы-
шхончэо бригадэр, я 55-рэ Ир-
кутскэ шхончэо дивизием щыщ
частьхэр.

ТизэолIхэм укIыгъэхэр ыкIи
улагъэхэр къахэкIыгъэх, ау нэ-
мыцхэм шъобжэу ахьыгъэр на-

хьыбагъ, зы нэмыц зэолI нахь
къэмынэу зэкIэ ауКIыгъэх. Ар
гъэры ашIи, пным ыкIыб раз-
ведкэ щызышIыхэрэм адэжъ
арагъэшагъ, архивыр зэрэпсаоу
къызIэкIлагъэхьагъ. Нэмыцхэм
бздэжшIагъэу краим рашIыхьа-
гъэхэр гъэунэфыгъэнхэмкIэ ыкIи
ахэм яфэшъуашэ ягъэгъотыгъэ-
нымкIэ архивым ишIогъэшхо
къэкIуагъ.

Джащ тетэу мэзаем и 13-м,
1943-рэ илээсым мэханэшхо зи-
Iэ поселкэу Инэм шъхьафит ти-
дзэхэм ашIыжыгъагъ.

Псэйтыку шъхьафит ашIыжы

Инэм фашистхэм къазытыра-
хыжыым ыуж пыеу зышъхьэ
езыхьыжыжыгъэм кIэкIэу ыуж
итхэу тидзэхэр тыгъэкъохьэпIэ
лээныкIомкIэ ыпэкIэ лъыкIота-
гъэх. Нэмыцхэр зэкIэзыфэщты-
гъэхэр я 395-рэ шхончэо диви-
зиеу полковникэу (нэужым ге-
нерал-майорэу) Умар-оглы Ра-
химовыр ары. Ащ нэмыкI диви-
зиехэм ащыщ частьхэри игъу-
сагъэх. Мэзаем и 13-м дивизи-
ем къуаджэу БжыхьэкъоякIэмрэ
къутырэу Коваленкэмрэ (Север-
скэ район) ыштагъэх ыкIи псы-
хьэ цыкIухэу Афыпсырэ Убын-
рэ акIолагъ.

Шапсыгъэу къуаджэхэр зыдэ-

щыс чIыпIэхэр зэныбжыых, мзэ
закъу арытыр, «Пэнэхэс мзэкIэ»
ащ еджэх, ари инэп, къушъхьэ-
хэри чыжъэх. КIэкIэу къэпIон
хьумэ, зэо ИофхэмкIэ ащ фэди-
зэу мэханэшхо яIэп. Иофыр ащ
тетыми, зэо къинхэр чэщ-мэфи-
тфэ щыкIуагъэх. Тыкызытегу-
щыIэрэ лъэхъаным Краснодар
тидзэхэм аштагъэу, нэмыцхэр
Пшызэ иджабгъу лээныкIомкIи
щызэкIаIоштыгъэх. Къуаджэу
Афыпсыпэ ыхэкIэ Пшызэ лъэ-
мыджмэ ачIагъэуцорэ къуашъо-
хэр (понтон лъэмыдж) къыты-
рагъэуцагъэхэу псыхьом къы-
зэпырыкIыштыгъэх, ахэм тизэолI
гъэрхэр къыздафыштыгъэх. Зэ-
кIэкIорэ нэмыцхэр зэкIэ станицэу
Крымскэм пным щигъэуцугъэ
пытапIэу «Шьолъыр шхъуантIэ-
кIэ» зэджагъэхэм екIуштыгъэх.
Тидзэхэу нэмыцхэр зэкIэзыфэ-
хэрэм пэрыохъу къафэхъугъа-
гъэхэр псыхьохэу Афыпсырэ
Убынрэ. Мыхэр къушъхьэ псы-
хьох, иныхэп, зэпэблгъэ хъазы-
рых. Гъэмафэрэ Убын игъукIы-
ным нэсы. КIымэфэ мазэр итыгъ
нахь мышIэми, мафэхэр фэба-
гъэх, псыхьохэр къиухи, кIэйхэр
зэблэкIугъагъ. Къинэу щытыгъэ-
ми, тидзэхэр ыпэкIэ лъыкIуагъэ-
щтыгъэх. ПсыхьунтIум азыфагу
дзэхэр щызэзаощтыгъэх. Уцо-
гъуищэ тизэолIхэр Афыпс зэпы-
рыкIыгъэх, ау нэмыцхэм къызэ-
клафэжыштыгъэх.

ТизэолIхэм зыфэдэ къэмыхъу-
гъэ лIыхъужыныгъэ къахафэзэ,
тыгъэкъохьэпIэ лээныкIом пыр

афыштыгъ. Афыпс исэмэгубгъу
фашистхэм тизэолIхэр къызэ-
тыралэжэнхэу отряд къагъани,
Пшызэ исэмэгубгъукIэ зэкIаIо-
хэу аублагъ.

Нэмыцхэм къатырахыжы-
нышъ, шъхьафит ашIыжыныу
ТэхьутэмькIэе районнымкIэ къэ-
нэжыгъэгъэ закорб Псэйтыку
арыгъэ. Псэйтыку Адыгетим
итыгъэкъохьэпIэ лээныкIомкIэ
аужырэ псэупIэу щыс. Зэо лъэ-
хъаным къуаджэм унэгъуи
170-рэ фэдиз дэсыгъ, нэбгырэ
600-м къехъоу щыпсэуштыгъ.
ШышъхьэIум и 15-м, тхъаумэ-
фэ мафэу, пчэдыжыым сыхьатыр
5-м, 1942-рэ илээсым къуаджэр
нэмыцхэм аштэгъагъ. Илээс-
ныкIо фэдизрэ пным Псэйтыку
ылыгъыгъ.

ЗэкIэкIорэ нэмыцхэр къуа-
джэм къыдзэрэгъагъэх. Былы-
ми, шагубзыуи апэ къифэрэр
аукIыштыгъ, ашхыштыгъ. Мэ-
заем и 18-м, сыхьатыр 14-м я
395-рэ шхончэо дивизием изэ-
олIхэр къуаджэм къыдэхъагъэх.
Командируу дивизием илагъэр
полковникэу, нэужым генерал-
майорыцIэ зыфаусыгъэгъэ Умар-
оглы Рахимовыр арыгъэ. А мэфэ
дэдэхэм я 55-рэ Сыбыр шхончэо
дивизием изэолIхэр къушъхьэм
къычIэкIыжыыхи, ахэм ащыщ
купхэр къуаджэм къыдэхъагъа-
гъэх. Нэужым ыпэкIэ лъыкIотэрэ
я 395-рэ дивизием изэолIхэм
гъусэ афэхъужыгъагъэх. Мы
хьугъэ-шлагъэхэм илээс 69-рэ
атешлагъ.

ХЪУШТ Щэбан.

Законным кызырэдильгьтэу...

Тигъзетеджэхэр бэмышлэу щыдгъэгъо-загъэх шлокл зимылэ медицинэ страхова-нием фэгъэхыгъэ законим зэхоклыны-гъэхэр зэрэфэхыгъэхэм ыкли ахэм УФ-м и Президент зэрадыргъэштагъэм, хэ-гъэхъожьынхэр зыфашыгъэ закониклэми ар зэрэклэтхэгъэм. Ащ клэу кыыхэхыгъэу цыфхэм ашлогъэшлэгъонынэу тшлэшыхэрэм ащыщ сымаджэхэм медицинэ лэпылэгъоу арагъэгъотырэм идэгъугъэ зыгъэу-нэфышт экспертхэр чыплэхэм ащыгъэнэ-фэгъэнэу зэрэщытыр.

Законим кызырэдильгьтэрэмклэ, а экс-пертхэм яреестрэ шлокл зимылэ медицинэ страхованиемклэ фондим ичылплэ органи-зации и Интернет-сайт кыыргъэхъан фае. Мы лэфыгъом фэгъэхыгъэу гупчэ гъзетхэм къатхыхэрэм кызырэдильгьтэ-щырэмклэ, арэуштэу зыклашырэр экс-пертхэм ацлэ-альэкъуацлэхэм ямызакъоу, ясэнахъати, лэф зэрэшлэрэ илээс пчъа-гъэри, нэмыкл къэбархэри ащ ибгъотэн-хэм, ахэр цыфхэмклэ «зэлухыгъэнхэм» паеу ары. А экспертхэм язэфэхысыжъхэр кызыфагъэфедэщтых, нахь тэрэзэу къэ-плон хъумэ, кыдалытэщтых медицинэ учреждением илофшлэн зыуплэкълэрэ ор-ганхэми (цыфхэм ятхъаусыхэ уплэкълун-хэр епхыгъэхэми).

Тиреспубликэклэ а эксперт купыр зэхэ-щагъэмэ ыкли ахэм яреестрэ Интернет-сайтэу шлокл зимылэ медицинэ страхова-ниемклэ Адыгэ республикэ фондим илэм итмэ тлуи тызыщэлъыхъом, идгъотагъэп. Ау фондим игъэцкълэкло директорэу Хъа-гъэудж Марыет Сэфэр ыпхъум кызырэ-тилуагъэмклэ, ащ фэдэ эксперт куп ти-республики щызэхэщагъ, ащ врач 42-рэ хэт. Ахэр ары медицинэ учреждениемхэм цыфхэм лэпылэгъоу щарагъэгъотырэр зы-фэдэм иуплэкълун зызэхашэрэм кыыха-гъэлажъхэрэр. Марыет кызырэхигъэ-щыгъэмклэ, мы экспертхэр ары зыуплэ-клухэрэр нэмыкл регион горэм квотэклэ агъэклөгъэ цыфым медицинэ лэпылэгъоу ащ щарагъэгъотыгъэр зыфэдэр, идэгъу-гъэ. Ахэм зэфэхысыжъхэр ашлэрэм елгы-тыгъэу АРФОМС-м а лэзэплэ учреждением ахъщэ фетлупщы (зэзэгъыныгъэм кыщы-гъэнэфагъэм фэдиз е ащ щыщ лэхъ). Ау законим кызырэщилоу, эксперт ку-пым хэхэрэ специалистхэм афэгъэхы-гъэу Интернет-сайтым итыр «зэлухыгъэу» щымытынэу нэужым рахъухыгъэн фае, сыд фэдизэу тызылэхъуи «зыкъызэлухы-гъэпышъ».

Игъом узэлэзэжъын фае

Урысыем ичылпабэхэм гриппымрэ пэтхъу-лутхъумрэ (ОРВИ-м) «закъыщагъэлэгъо-нэу» игъо ифагъэх.

Хэти егупшысэ ежъ ышъхъэ-кли исабийхэри зэпахырэ узхэм ащыухъумагъэхэ зэрэхъуштым. Ау мыщ фэгъэхыгъэу шлэны-гъэлэжъхэм алорэри кыдэплы-тэн фае, ар хъэтэпэмыхъ пшлы-пэныр имыщыклагъэу кытшлэ-шлы. «Пэтхъу-лутхъум клэлэ-цылкълухэр щыухъумэгъуаех, ищыклагъэп ыкли арэуштэу пшлыныр, — ело академикэу, клэлэцылкълу отоларингологэу, РГМУ-м ипрофессорэу М. Бо-гомилъскэм. — Пэтхъу-лутхъум

ишлуагъэклэ клэлэцылкълум иим-мунитет игъорыгъоу, тлэкълу-тлэ-кълу зтеуцо, зэпахырэ нэмыкл уз нахь хылыгъэхэм пкышътолыр апэуцужьын ылыгъыным «зы-фегъэхъазыры». Ау мыщ дэ-жъым анахь тыналэ зытедгъэтын фаер пэтхъу-лутхъур бэрэ клэлэ-цылкълум къемыутэкълыныр ыкли ар кын кыщымыхъоу, нэмыкл уз ащ кыкълэлымыкълу теклы-ныр ары».

Нарэхэр

Бзылфыгъэ пцэрэу оды зызышлы зышлэуцгъор врачым дэжъ кълугъэ.

— Мары оды узышлыщт таблеткэхэр, — кыырело ащ врачым. — Мы банкэ цылкълум таблеткэ 300 илэ,

Специалистхэм кызырэхыгъэ-щырэмклэ, ОРВИ-р клэлэцылкълум кызыеутэкълым икълуу зэрэ-мылэзагъэхэм, мэхъанэ зэрэра-мытыгъэм къахэкълуу чым, тхъа-клумэхэм зэрар арыхыгъэу врач-хэм къяуаллэхэрэм япчъагъэ хэ-хъо. Ары паклошъ, отоларинго-логхэм къафашэрэ клэлэцылкълу сымаджэхэм япроцент 70 — 80-м атхъакълумэхэр етагъэхэу агъэунэфы. Ащ уналэ тебгъэ-тын фае.

Пскэным, пэтхъу-лутхъум (ри-нит) ыкли мэкъэ икълыгъэм (фа-рингит) тэрэзэу уялэзэн фае. Гушылэм пае, врачхэм пскэны-ри зэтырафы: гушъгъэу, «узэшлуи-тхъэу» упскэныр ыкли «шы-нэу», лупс шъугъэр кълэуу упс-кэныр. Ау тэ адрэмклэ мыды-рэмклэ тызэрэзэлэзэжъырэр зэ-фэдэ. Гъушъгъэу упскэ зыхъуклэ, ингалыце пшлын фае, чыир нахь бгъэушъэбыным, нахь «шынэу» ар хъуным афэшл. Лупс шъугъэр хэлъэу упскэ зыхъурэм, ар нахь плуаклэ хъунышъ, лэшлэхэу кы-дкълыным фэшл кълэуу уцхэу «алтеим», «мать-и-мачеха», «со-лодка» зыфалохэрэм ахэшлы-кълыгъэ уцхэм уяшъон фае.

Чыир узы зыхъурэм, вирусым пэуцужьырэ лэзэгъу уцэу врачым кыыритхыкълыгъэхэм ямызакъоу, псыбэ уешъомэ, щелочъ зыхэлъ псы зэхэгъэкълухыгъэр ужэ чэ-зыу-чэзыоу дэбгъэчъыхъэзэ пшлымэ ишлуагъэ кълэушт. А лэхъаным гъомылапхъэу пшхы-рэр мыстырымэ, мыщыгъэмэ ыкли мычылэу щытмэ нахышлу.

ау ахэм уяшъонэу щытэп.

— Адэ сыдэуцтэу ахэм яшлуагъэ кыысэкълыщт, ся-плымэ икълушъта?

— Зи арыхэн ащ ищыкла-гъэр. Мафэ къэс тлогъого-гъо банкэм илэ таблеткэхэр кыитэкълухэмэ, етланэ зыры-зэу уугъоижъыхъэхэ пшлыщт нылэп.

Шлогъабэ хэлъ

Ащ фэдэ зэфэхысыжъ тигъэшлыгъэ пшэсэным фэгъэхыгъэу, ар цыфхэм лэшлэгъу пчъагъэхэм зэрагъэфедэщты-гъэм, мы лэхъаным ащ ишлуа-гъэ зэкълэрэ цыфхэм къатхы-хэрэм нэлуасэ зызафэтэшлым. Медицинэ а кълэуу уцыр зэрэхъагъэр «крапива дву-домная».

Пшэсэным ылъапси ытхъа-пэхэри народнэ медицинэм ща-гъэфедэх. Тхъапэхэр гъэмэфэ мазэхэм аугъоих, лъапсэр — бжыхъэ клэхэ зыхъуклэ. Меди-цинэ шлэныгъэм зэригъэунэ-фыгъэмклэ, тхъапэхэм цы-фым ыпкышътол ищыклэгъэ

каротини, аскорбиновэ кисло-тари, шъоушыгъуи, белокы, нэ-мыклхэри хэлъых. Витаминэу К-м ишлуагъэклэ, ащ итхъапэ-хэр зыхэжъукълыгъэ псым е ахэм яэкстракт узешъорэм, лъыр нахь дэгъоу шлэ мэхъу («свертываемость» зыфалор-рэр), арышъ, цыфым ыклоцл-клэ лъыр кытлупщы зыхъуклэ (клэтыим, жъэжъыхэм, тхъа-былым е нэмыклхэм) ар кы-зыфагъэфедэ.

Пшэсэным лъыр еукъэбзы, гемоглобинэу ащ хэлъыр на-хыбэ ешлы, кълупшъхъэ шъа-бэхэр нахь егъэпытэх, пкы-шъоным шъоушыгъу лыеу хэлъыр кыыхещы, рев-матическэ узхэр нахь егъэласэх, аллергии зилэ-хэм лэпылэгъу афэхъу.

Ар зэрэбгъэфедэн плъэкълыщтхэм ащыщхэм шъуащыдгъэгъозэн.

Гастрит зилэхэм

Пшэсэн тхъэпэ гъу-шъэ гъэушкъоигъэ джэ-мышхышъхъэм псы гъэжъогъэ стэчан хэ-пклэнышъ, мэшло ма-

клэм такъикъи 10-рэ кы-щыбгъэжъошт. Бгъэуцъылы-нышъ, узыжъыщт, мафэм 4 — 5 джэмышхым из ипшъузэ пшлыщт.

Лъыдэкълуаер

Пшэсэн тхъэпэ гъэушкъо-игъэ джэмышхышъхъэм псы гъэжъогъэ стэчан клэпклэ-нышъ, такыкь 30-рэ щыбгъэ-тыщт. Ушхэнклэ сыхъатныкълэ илэу мафэм плэгъогогъо ащ уешъошт тлэкълу-тлэкълу. Тхъа-мэфитлурэ арэуштэу зыпшлы-рэм ыуж мэфитфырэ зыбгъэ-псэфыщт, етлани ятлонэрэ кур-сыр ебгъэжъыщт. А псыр кы-

зыбдэлэпылэрэр лъыдэкълуаер кълэпштэгъаклэ хъумэ ары.

Шъхъэузыр

Мы кълэуу уц лэзэгъум итхъэпэ гъэушкъоигъэ джэмы-шхищым псы стэчанитлу клэп-клэнышъ, такыкь 2 — 3-м кълэбгъэжъошт, нэужым сы-хъатырэ ар щыбгъэтыщт. Ма-фэм кыкълэу стэчан ныкълэ-ныкълэу уешъомэ, узыр зэ-клэкло.

Пскэр

Джэмышхи 3 — 4 фэдиз хъу-рэ пшэсэн тхъэпэ гъэушкъо-игъэм псы гъэжъогъэ литрэныкълэ клэпклэнышъ, термосым итэу чэщым щыбгъэтыщт. Мафэм 3 — 4 ащ уешъошт стэ-чанныкълэ зырызэу (на-хыбэрэ уешъоми хъушъ, ау ащыгъум узашъорэм ибагъэ кыщыбгъэклэн фае).

Пшэсэным ылъапсэу кълэуу уц лэзэгъум итхъэпэ гъэушкъоигъэ джэмышхы-шъхъэ зырызэу мафэм зытло-зыщэ уешъоэзэ

пшлымэ, бэрэ пскэхэрэмклэ лъэ-шэу лэпылэгъу мэхъу.

Лъэшэу пскэхэрэм мыри кълэуу пшэсэным кълэо народнэ медицинэм. Пшэсэным ылъа-псэ жъгъэу уупклэтэнышъ, бгъэушкъоинышъ, зы джэмы-шхышъхъэм псы гъэжъогъэ стэчан клэпклэнышъ, псэу кълэ-жъорэм ышъхъагъ такыкь 15 тебгъэтыщт («водяная баня» зыфалорэр ары). Ар нэужым бгъэушкъоинышъ, узыжъыщт, шъоу тлэкълу хэлъэу мафэм 4 — 6 уешъошт ушхэнклэ такыкь 30 илэу.

Нэклубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЖАКЪМЫКЪО Аминэт.

Хьугъэ-шлэгъэ гъэшлэгъон

Къэхэлъэжъым
ычлэгъ...

Гъочлэгъ псэуплэу Зеикъо (Бэхьсан район) зыфилорэм бэмышлэу кышцагъотыгъэр Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм ишлэныгъэлэжъхэм агъэ-шлагъо икыугъ. Ар зэрагъэлэгъу ашлэигоу республикэм кыппэгъунэгъу шьолырыхэм ащыпсэухэрэр къаглохэу рагъэжыагъ. Зеикъо игъунапкъэ дэжъ киммерийскэ (лэпкъы-жъэу тигъэ ыпэкIэ я 8-рэ, я 7-рэ ллэшлэгъухэм псэуштыгъ) къэхэлъэжъэу шытыр атIынэу зырагъажъэм гъочлэгъ кыыхагъэщыгъ.

Специалистхэм кызырало-рэмкIэ, ащ фэдэ гъочлэгъ комплекс гъэшлэгъон джы нэс зымы кыгытыгъэу щытэп. Археологхэм, нэмыкI хэгъэгъухэм къарыкIыгъэхэри зэрахэтэу, гъочлэгъым кырауаллэхэрэр зтэфэхэрэп, зыхэм ар IэкIэ чIагIыкIыгъэу ало, адрахэм а чыплэр зэгорэм шахтэщыгъэу къаашлэу. Гъочлэгъым мыжъом хулу чыкIыгъэхэу келье-хэр (монаххэм япсэуплагъэхэр) илэх, ахэм аныбжыыр илээс 1000-м къехъоу специалистмэ къало. ЯинагъэкIэ ахэр квадрат метри 6 фэдиз мэхъух.

Тхэлъэлуплэр ятIонэрэ илээс миным кышцагъэжыагъэу тигъэ ыпэкIэ я V-рэ, я IV-рэ ллэшлэгъухэм анэс щытыгъэу къало. Ар зышлыгъэгъэ монаххэр ары катакомбэхэм ащыпсэуштыгъэхэр.

Византийскэ монастырыр зыдэщытыгъэм пэмычыжъэу обсерваторие жьы дэдэу щытыгъ, ащ икыутафэхэри археологхэм къагытыгъэх, идэкIхэм сурэтхэр — псэушъхьэхэр

ыкIи пчы кIыхъэ папцIэхэр зылыгъ шыухэр атешыхьагъэх. Специалистхэм зэрагъэ-унэфыремкIэ, сурэтхэр зытырашыхьагъэу къалорэр тигъэ ыпэкIэ илээс мини 9-рэ ныкIорэкIэ узкIэлэбжъымэ ары.

ЕтIани гъэшлэгъоныр Зеикъо щыпсэурэ цIыфхэм къэхэлъэжъэу атIырым «нарт къэхалъэкIэ» зэреджэхэрэр ары. Иофым зэхэфыгъэн, гъэунэфыгъэн фаеу хэлъыр бэ. Ащ пылхэм яцыхъэ телъэу къалорэр заор кIозэ, 1942-рэ илээсым нэмыц офицерхэр къэхэлъэжъым зэрэщытIэгъагъэхэр ары.

Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм и Правительствэ шлэныгъэлэжъхэр, археологхэр, тарихълэжъхэр зыхэхьэрэ комиссие ямышыкIэ гъочлэгъэу къагытыгъэм ишъыпкъаплэ зэригъэшлэнуэ ыгъэнэфагъ. Иофыр зытетур къызало-кIэ, ар къызтэгъэнэжыгъэным ыкIи къэхъумэгъэным апае шлэгъэн фэе Иофхьабзэхэми ауж ихьащтых.

Къэбары

И Т А Р -

ТАСС-м

кызытыгъэм кышцагъэжыагъэу чыплэ гъэшлэгъо-нэу къагытыгъэм туристхэр къаглохэ ашлэигоу кыкIэупчIэх.

Наукам къалорэм елгытыгъэу къэхэлъэжъыр зыдэщылэ псэуплэм хьакIэщхэр шагъэпсынхэм пащэхэр фэхъазырых.

КIымэфэ мазэхэр джыри икIыгъэхэп, ау ащ емылгытыгъэу Адыгеим ит зэлашлэрэ мэкъумэщ предприятиеу «Радуга» зыфилорэм кышцагъэ-кIыгъэ хэтэрыкIхэм яугъо-жыын зырагъэжыагъэр тхьамэ-фитIу хьугъэ. Апэрэ нэшэбэгъу тонн 20-у къаугъоигъэр къалэу Москва арагъэшагъ.

Нэшэбэгъухэмрэ томатхэмрэ нахьыбэу зыдащэхэрэр зэзэгъыныгъэ зыдашлыгъэ къалэхэу Санкт-Петербург, Москва, Краснодар. Мыекъуапэ ищэплэхэми япродукции шлэхэу къатехьащт.

Предприятием итхьаматэу Джарымэкъо Хьызыр кызыр-ретиуагъэмкIэ, фэбаплэхэу хэтэрыкIхэр кызыцагъэ-кIыхэ-

Томат, салат,
нэшэбэгъу

рэм чIыгу гектари 6 зэлаубыты. ИкIыгъэ илээсым хэтэрыкI тонн 1600-рэ къагъэ-кIыгъагъ, мыгъэ пчъагъэр тонн мини 2-м нагъэсынэу мэгугъэх.

— Тифэбаплэхэм кIэу джыри зы ахэдгъэхъуагъ, — кытиуагъ Хьызыр. — Нэшэбэгъуи, томат кыздгъэ-кIыхэрэр голландскэ лэпкъхэм ащыщых, ахэм ящыкIагъэм фэдиз фаби, нэфыни, пси ятэгъэгъоты. Технологиер тыукъорэп, лэжыгъэр зэредгъэбэгъоштым тыпыл.

Мы культуритIум анэмыкIэу икIыгъэ илээсым хьызмэтшлэпIэм болгарскэ шыбжыкIыгъагъ. Мыгъэ салатым дэлажъэх.

ХэтэрыкIхэм уапылныр, кызбгъэ-кIыныхэр сыдигъуи Iэшэхыгъэп. Арэу щытми, СХП-у «Радуга» зыфилорэм Иоф щызышлэхэрэм гуетныгъэ ахэлэу ялоф агъэцакIэ. Предприятием ипашэ кызыретиуагъэмкIэ, фэбаплэхэм афэгъэзэгъэ

лэжыаглохэр нэбгырэ 80 мэхъух. Къин альэгъуми, ялэ-жыапкIэ игъом араты ыкIи ащ уигъэрэзэнэу щыт.

ХэтэрыкIхэр кызыгъэ-кIыхэрэм ямэзэ лэжыапкIэ сомэ мин 16-м къехъу. Ащ фэдиз кышцагъэжыагъэу Адыгеим Иоф-шлэпIабэ кыбгъотэщтэп. Лэ-жыапкIэм нэмыкIэу, илээс ре-

ным Иоф зэришлагъэм елгытыгъэу, нэбгырэ пэпчъ сомэ мин 30-м кышцагъэжыагъэу мин 80-м нэсуу илээсым ыкIэм ахьщэ шIухьафтын къараты. Джары мыш кылухьэрэр Iу-кIыжыныу зыкIыфэмыер, ышлэрэм егугъуэ зыкIышчылажъэрэр.

Ежъ «Радугэм» ипашэ мэкъумэщ хьызмэтым зыхэтэу илээс 30-м къехъугъ. Краснодар дэт мэкъумэщ институты (джы аграрнэ университетыр) кылухыгъ. Исэнэхьат шIу елэгъу, Иофым фэшагъ, арэуштэу зэрэщытыр предприятием гъэхьагъэу ышлэхэрэми къагъэ-лэагъо.

Гъэтхэпэм помидорым иугъоижыын рагъэжэщт. Ар бэрэ щылын хэтэрыкIэп, игъоми кыкIэпчыны фае, арышъ, «Радугэм» илэжыгъэу угъо-жыгъо уахьтэ къэсы пэт. Тэри ялэжыгъэу бэгъонэу тафэлао.

Людмила МАРАТОВА.

Щэпсэух адыгэхэр
дунаим

Фэди 10-кIэ нахьыб

Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм ипарламент республикэм игъогу фонд зэрэзэхашэрэм фэгъэхьыгъэ унашъоу ышлыгъэм кызырэдильгытэрэмкIэ, ащ имылькыу зы миллиардрэ миллион 75-рэ мэхъу.

Гъогу фондым республикэм игъогухэм язгытет нахьышIу шыгъэнымкIэ ишлогъэ-шхо кызырэкIоштыр КъЩР-м финансхэмкIэ иминистрэу Рустам Элькановым хигъэунэфыкIыгъ. Ащ кылуагъ аужы-

рэ илээсхэм ахьщэу къафатIупщыштыгъэм елгытыгъэм, мыгъэ къаратыштыр бэкIэ зэрэнахьыбэр. Зы илээсым телъытагъэу ащ фэдиз мылькыу къаратыгъэу кыыхэ-кIыгъэп.

«ИкIыгъэ илээсым егъэпшагъэмэ, тигъогухэм ягъэцэкIэ-жынырэ ягъэкIэжынырэ атедгъэкIодэгъэ ахьщэм мыгъэ кытатырэр фэди 10-кIэ нахьыб», — еIо Р. Элькановым.

Археологым ыцIэкIэ еджагъэх

Щыплэны Аслъан Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм иархеолог цIэрыуагъ, филологие шлэныгъэхэмкIэ докторыгъ, адыгэ лэпкъ культурэм иIофышлэкIошхуагъ. Аслъан иунэ къэсыжыгъэу, ишагу дэхьажы пэгъытэу зау-кIыгъэм бэп тешлагъэр.

Ащ фэгъэхьыгъэ шлэгъэ пчы-хьэзэхьахьэ республикэм и Къэралыгъо университет щызэхашэгъагъ. Къэгъушылагъэхэм экIэмэ ар псаум фэдэу кызыр-рахэттыштыр, лэпкъ культурэм

фишлэштымкIэ зызэрэшъхьамысыжыштыгъэр, ар шIу зэрильэгъуштыгъэр къалуагъ.

Аслъан идунай ыхъожыгъэмэ, цIыфхэм ащызымыгъэгъупшэн Иофшлэгъабэ иI. ТапэкIи зэшIуихы шлоигъоу гухэлъыбэ кызыдырихьакIыштыгъ, ышлэрэр шломэкIагъ. Джы имурадыгъэхэр ыгъэ-сэгъэ специалистхэм лъагъэ-кIотэнхэу къафышынэжыгъэх.

Университетым иректорэу Карамурзэ Борисэ пчыхьэзэ-

хэхьэм кышцыгушылэзэ, Аслъан зышлэштыгъэ цIыфхэм ар агу зэрильыштыр кылуагъ. «Ар мамырныгъэр зыгъэлъапIэщтыгъэ, обществэм зэгурымыIоныгъэ кыхэмыхьаным фэбанэщтыгъэ цIыфыгъ. Ары Цыплэны Аслъан ыцIэ университетым лэпкъ культурэмкIэ и Гупчэ зыкIыфэтыусы-рэр. Аслъан фэдэу ученэ-этнограф шьыпкъэхэр бэрэ кыз-хьухэрэп. Ащ ыцIэ зышцыдгъэгъупшэщтэп».

Людмила МАРАТОВА.

Сабий ибэхэр щэрэмыIэх

ИкIыгъэ илээсым Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм и Правительствэ социальнэ проектэу «Ищу маму и папу» зыфилорэр зэхигъэуцуи, цIыфхэм Иоф дашлагъ. Ащ кызырэдильгытэу, республикэм исабий Игышлэхэм ащеджэрэ клэлэцIыкIухэу зянэ-зятэхэр зымылэжъхэм унагъохэр ягъэгъотыгъэнымкIэ Иофышхо ашлагъ. КлэлэцIыкIубэмэ унагъохэр ялэ хьугъэх, цIыфыбэ ахэм ны ыкIи ты афэхъугъ. Непэ сабийхэр унэгъо шъхьафхэм ащалыгъых, гупсэфэу еджэх, алызыхыгъэхэм аналэ ренэу атет.

2011-рэ илээсым сабий 203-мэ унэгъо зэфэ-шъхьафхэр псэуплэ афэхъугъэх, ыпэрэ илээсым егъэпшагъэмэ, ар нэбгырэ 29-кIэ нахьыб.

Людмила ПЕРЕСЛАВЦЕВА.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ кьазерафырагъэгъэзэжырэ шIыклэм ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ кьазерафырагъэгъэзэжырэ ехьылIагъ» зыфиIорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо сэшIы:

1. Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ кьазерафырагъэгъэзэжырэ шIыклэр гуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнэу.

2. ЗэхьокIыныгъэ фэшIыгъэнэу:

1) кьуаджэм щыпсэурэ специалистхэу унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ кьафызэкIэгъэкIожьыгъэным ифитыныгъэ зиIэхэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2005-рэ ильэсым Iоныгъом и 26-м ышIыгъэ унашъоу N 160-р зытетэу «Кьуаджэм щыпсэурэ специалистхэу унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ кьафызэкIэгъэкIожьыгъэным ифитыныгъэ зиIэхэм яспискэ ехьылIагъ» зыфиIорэмкIэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 9; 2008, N 2), ащ я 10 — 11-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ахэр мышт тэу кьэтыгъэнхэу;

«10. Гъэсэнныгъэ языгъэгъотырэ кьэралыгъо, муниципальнэ учреждениехэм япедагогхэр.

11. Псауныгъэм икьэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм, цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэм япедагогхэр.»;

2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ ильэсым шэкIогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 219-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ социальнэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ Iофыгъохэм яхьылIагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Респуб-

ликэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 11) мышт фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

а) а 1-рэ пунктм гушыIэхэу «джащ фэдэу педагогхэм социальнэ IэпыIэгъу зэрагъэгъотырэм епхыгъэу хьарджэу ашIыгъэхэр игъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

б) я 3-рэ пунктм мышт тетэу кьэтыгъэнэу:

«3. А гухэлъхэм апае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кьышIыдэлъытэгъэ мылькумкIэ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ афигъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр муниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) ябюджетхэм алэкIегъахьэх.»;

в) гуадзэу N 1-м:

— шъхэу иIэм гушыIэхэу «джащ фэдэу педагогхэм социальнэ IэпыIэгъу зэрагъэгъотырэм епхыгъэу хьарджэу ашIыгъэхэр игъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

— а 1-рэ пунктм гушыIэхэу «джащ фэдэу педагогхэм социальнэ IэпыIэгъу зэрагъэгъотырэм епхыгъэу хьарджэу ашIыгъэхэр зэрэрагъэкъужьыгъэным ехьылIагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 6, 7) кьышIыдэлъытэгъэ хьарджэр игъэкъужьыгъэнхэмкIэ субвенциехэр» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

— я 4-рэ пунктм гушыIэхэу «зэрагъэнэфэгъэ шIыклэм тетэу» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэу;

г) Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ

унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ афигъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр муниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) ябюджетхэм зэрагъэгъотырэм, джащ фэдэу педагогхэм социальнэ IэпыIэгъу зэрагъэгъотырэм епхыгъэу хьарджэу ашIыгъэхэр игъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр зэрагъэгъотырэм ШыкIэм игуадзэу N 1-р гуадзэу N 2-м диштэу икIэрыкIэу кьэтыжыгъэнэу;

д) Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкIэмрэ коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ ахьщэмрэ афигъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр муниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) ябюджетхэм зэрагъэгъотырэм, джащ фэдэу педагогхэм социальнэ IэпыIэгъу зэрагъэгъотырэм епхыгъэу хьарджэу ашIыгъэхэр игъэкъужьыгъэным тельытэгъэ субвенциехэр зэрагъэгъотырэм ШыкIэм игуадзэу N 2-р гуадзэу N 3-м диштэу икIэрыкIэу кьэтыжыгъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ ильэсым щылэ мазэм и 18-м ышIыгъэ унашъоу N 3-р зытетэу «Кьуаджэхэм, кьэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэхэм яучреждениехэу гъэсэнныгъэ языгъэгъотыхэрэм япедагогхэм агъэнэфырэ, агъэфэбэрэ унэ ыпкIэ хэмыльэу ягъэгъотыгъэным епхыгъэу хьарджэу ашIыгъэхэр зэрафарагъэкъужьыгъэ ШыкIэм ехьылIагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 1) кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэнэу.

4. Официальнэу кьызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМШЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 20, 2012-рэ ильэс
N 19

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ стационар учреждениехэм (кьутамэхэм) стационар фэло-фашIэхэр зэрафагъэцакIэрэм пае мазэ кьэс пкIэу атыщтыр зыфэдиизыр кьызэралыгъэ шIыклэм ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2006-рэ ильэсым мэзаем и 13-м ышIыгъэ унашъоу N 20-р зытетэу «Стационар фэло-фашIэхэм атефэрэ пкIэр зэратырэ, социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ стационар учреждениехэм (кьутамэхэм) зыныбжь хэклотагъэхэм ыкIи сэкъатныгъэ зиIэхэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцэкIэрэ шIыклэм ехьылIагъ» зыфиIорэм диштэу, социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ стационар учреждениехэм (кьутамэхэм) стационар фэло-фашIэхэр зэрафагъэцакIэрэм пае мазэ кьэс пкIэу атыщтым икьыхэхынкIэ зы шапхъэхэм арыгъозэнхэ зэрэфаем тегъэпсыхьагъэу унашъо сэшIы:

1. Социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ стационар учреждениехэм (кьутамэхэм) стационар фэло-фашIэхэр зэрафагъэцакIэрэм пае мазэ кьэс пкIэу аты-

щтыр зыфэдиизыр кьызэралыгъэ шIыклэр мы унашъом игуадзэу диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэм ядиректорхэм:

2.1. Стационар фэло-фашIэхэм апае мазэ кьэс пкIэу атыщтыр зыфэдиизыр агъэнафэ зыхьукIэ мы унашъор IэубытыпIэ кьызыфашIынэу.

2.2. Мазэ кьэс пкIэу атыщтыр заухэсырэм е ащ зэхьокIыныгъэ зыфашIырэм щегъэжъагъэу мэфипшым кьыкIоцI стационар фэло-фашIэхэм апае мазэ кьэс пкIэу атыщтыр зыфэдиизыр зэраухэсыгъэм ехьылIэгъэ унашъом икопие Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ социальнэ фэло-фашIэхэмкIэ ыкIи экономикэмрэ финансхэмрэкIэ иотделхэм алэкIагъэхьанэу.

3. Кьэбар-правовой отделым ипашэу О. В. Дол-

голенкэм мы унашъор Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным ыкIи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ кьэс кьыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэм» кьащыхаутыным апае алэкIигъэхьанэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу А. Т. Осмэным гъунэ лыфынэу.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА
кь. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 30, 2011-рэ ильэс
N 360

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Кьэралыгъо фэло-фашIэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «2012-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м ыуж кьэхьугъэ ящэнэрэ ыкIи ащ кьыкIэлъыкIорэ кIэлэцIыкIухэм (кьокIэ е пхьукIэ аштагъэхэм) апае зэтыгъо ахьщэ IэпыIэгъу зэраратырэр» зыфиIорэр ухэсыгъэным ехьылIагъ

2010-рэ ильэсым бэдзэогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-ФЗ-р зытетэу «Кьэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцакIэрэм ехьылIагъ» зыфиIорэм (Урысые Федерацием изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30 (а 1-рэ Iахь), я 4587-рэ ст.), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ ильэсым бэдзэогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Кьэралыгъо пшъэрылхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэр, кьэралыгъо фэло-фашIэхэм язэхэцэнкIэ административнэ регламентхэр Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм кьызэрэхахьхэрэ ыкIи зэраухэсыхэрэ шIыклэм ехьылIагъ» зыфиIорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ ильэсым шэкIогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иIофыгъохэр» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, NN 11, 12; 2010, NN 1, 2, 4, 5, 10, 11) адиштэу унашъо сэшIы:

1. Кьэралыгъо фэло-фашIэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «2012-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м ыуж кьэхьугъэ ящэнэрэ ыкIи ащ кьыкIэлъыкIорэ кIэлэцIыкIухэм (кьокIэ е пхьукIэ аштагъэхэм) апае зэтыгъо ахьщэ IэпыIэгъу зэраратырэр» зыфиIорэр (ыужкIэ Административнэ регламентыр тIозэ дгъэкIощт) гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ IофшIэнымкIэ ыкIи цыфхэр социальнэу ухьумэгъэнхэмкIэ ичIыпIэ органхэм япашэхэм 2012-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м ыуж кьэхьугъэ ящэнэрэ ыкIи ащ кьыкIэлъыкIорэ кIэлэцIыкIухэм (кьокIэ е пхьукIэ аштагъэхэм) апае зэтыгъо ахьщэ IэпыIэгъу алэкIэгъэхьэгъэным тегъэпсыхьэгъэ IофшIэныр Административнэ регламентым диштэу зэхашхэу.

3. Кьэбар-правовой отделым ипашэу О. В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт

ригъэхьанэу ыкIи ар гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ кьэс кьыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм кьащыхаутыгъэным ыналэ тыригъэтынэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ Iэкигъэхьанэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу А. Т. Осмэным гъунэ лыфынэу.

5. Официальнэу кьызыхаутырэ нэуж мэфипшI зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэ ипшъэрылхэр
зыгъэцакIэгъоу А. Т. ОСМЭН

кь. Мыекъуапэ,
мэзаем и 8, 2012-рэ ильэс
N 27

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Красногвардейскэ районимкIэ Мирный II зыфилорэ кычIэхыплэу мыжьо-пшэхьо зэхэлъыр зычIэлъым изылахь кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукцион зэхэцэгъэным ехьылагъ

Урысые Федерацием и Законэу «ЧычIэгъ байныгъэхэм яхьылагъ» зыфилорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо сэшIы:**

1. Красногвардейскэ районимкIэ Мирный II зыфилорэ кычIэхыплэу мыжьо-пшэхьо зэхэлъыр зычIэлъым изылахь кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукцион зэхэцэгъэнэу.

2. Красногвардейскэ районимкIэ Мирный II зыфилорэ кычIэхыплэу мыжьо-пшэхьо зэхэлъыр зычIэлъым изылахь кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукцион ирегъэкIокIын фэгъэзэгъэшт комиссие зэхэцэгъэнэу.

3. Ухэсыгъэнхэу:

1) Красногвардейскэ районимкIэ Мирный II зыфилорэ кычIэхыплэу мыжьо-пшэхьо зэхэлъыр зычIэлъым изылахь кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукционым изэхэцэн фэгъэзэгъэ комиссием хэтхэр гуадзэу N 1-м диштэу;

2) Красногвардейскэ районимкIэ Мирный II зыфилорэ кычIэхыплэу мыжьо-пшэхьо зэхэлъыр зычIэлъым изылахь кыызфагъэфедэным ифитыныгъэ къязытырэ аукционыр зэрэзэхэцэгъэшт шыкIэр гуадзэу N 2-м диштэу.

4. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМШЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, щылэ мазэм и 30, 2012-рэ ильэс N 32

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфэIорышIэрэ къэралыгъо учреждениехэм финанс-хьызмэт ИофшIэнымкIэ яплан зэрэзэхэагъэуцорэ ыкIи зэраухэсырэ шыкIэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

КыфэIорышIэшт учреждениехэр зэхэзыщэрэм ипшъэрылхэмрэ иполномочиехэмрэ ыгъэцэкIэнхэм тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфэIорышIэрэ къэралыгъо учреждениехэм финанс-хьызмэт ИофшIэнымкIэ яплан зэрэзэхэагъэуцорэ ыкIи зэраухэсырэ ШыкIэу Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2010-рэ ильэсым шэклогъум и 17-м ышIыгъэ унашъоу N 330-р зытетымкIэ аухэсыгъэм мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1.1. Я 5-рэ пунктым ия 2-рэ абзац ыуж гушыIэхэу «гухэлъ гъэнэфагъэхэм атегъэпсыхьэгъэ субсидиехэр» зыфилорэр хэгъэхьогъэнхэу;

1.2. Я 6-рэ пунктым ия 2-рэ абзац ыуж гушыIэхэу «гухэлъ гъэнэфагъэхэм атегъэпсыхьэгъэ субсидиехэр» зыфилорэр хэгъэхьогъэнхэу;

1.3. Я 7-рэ пунктым:

1.3.1. Иапэрэ абзац хэт гушыIэхэу «я 6-рэ пунктым иятIонэрэ, ияцэнэрэ, иятфэнэрэ абзац» зыфилорэр

Иохэрэр гушыIэхэу «мы ШыкIэм ия 6-рэ пункт иятIонэрэ, ияцэнэрэ, ияплIэнэрэ, ияхэнэрэ абзац» зыфилорэрэмкIэ зэблэхьугъэнхэу;

1.3.2. ЯтIонэрэ абзацым хэт гушыIэхэу «я 6-рэ пунктым ияплIэнэрэ абзац» зыфилорэрэр гушыIэхэу «мы ШыкIэм ия 6-рэ пункт иятфэнэрэ абзац» зыфилорэрэмкIэ зэблэхьугъэнхэу;

1.4. Я 12-рэ пунктым:

1.4.1. Иапэрэ абзац мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«12. Адыгэ Республикэм изаконэу зичэзыу финанс ильэсымкIэ ыкIи план пIалъэмкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылагъэр зауэхэсырэ ыкIи Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ мы ШыкIэм ия 6-рэ пункт иятIонэрэ, ияцэнэрэ, ияплIэнэрэ, иятфэнэрэ абзацхэм зигугъу къашIыхэрэм мылькур занигъэсырэ нэуж ишыкIагъэу зыхьурэм бюджет учреждениер, автоном учреждениер планым джыри хэплъэжы ыкIи ащ ыуж зы ИофшIэгъу мафэ нахьыбэ темышIэу алэкIегъэхэу.»

1.4.2. ЯплIэнэрэ абзацыр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«Бюджет учреждениер, автоном учреждениер планым зыхэплъэжынын фаер Адыгэ Республикэм изаконэу зичэзыу финанс ильэсымкIэ ыкIи план пIалъэмкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылагъэр официальнойнэу кызыхаутырэ нэуж мазэ нахьыбэ темышIэу ары.»;

1.5. Мы ШыкIэм игуадзэ мы унашъом игуадзэ диштэу къэтыжыгъэнхэу.

2. КыфэIорышIэрэ учреждениехэм финанс-хьызмэт ИофшIэнымкIэ япланхэр мы унашъом диштэу зэхэагъэуцонхэу.

3. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, щылэ мазэм и 23-рэ, 2012-рэ ильэс N 7

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Чыплэ кьин ифэгъэ кIэлэцIыкIухэм ящылакIэ къафэгъэпсынIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ программэхэмрэ проектхэмрэ яреспубликэ зэнэкьокъу 2012-рэ ильэсым зэхэцэгъэным ехьылагъ

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгеим икIэлэцIыкIухэр» зыфилорэу 2012 — 2014-рэ ильэсхэм ателыгъагъэр, Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсым мэкъуогъум и 30-м ышIыгъэ унашъоу N 150-р зытетымкIэ аухэсыгъэр, гъэцэкIэгъэным тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Ухэсыгъэнхэу:

1.1. Чыплэ кьин ифэгъэ кIэлэцIыкIухэм ящылакIэ къафэгъэпсынIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ программэхэмрэ проектхэмрэ яреспубликэ зэнэкьокъу зэрэзэхэцэгъэшт Положениер гуадзэу N 1-м диштэу.

1.2. Чыплэ кьин ифэгъэ кIэлэцIыкIухэм ящылакIэ къафэгъэпсынIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ программэ,

проект анахь дэгъухэм якъыхэхын фэгъэзэгъэ комиссием ехьылIэгъэ Положениер гуадзэу N 2-м диштэу.

1.3. Чыплэ кьин ифэгъэ кIэлэцIыкIухэм ящылакIэ къафэгъэпсынIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ программэ, проект анахь дэгъухэм якъыхэхын фэгъэзэгъэ комиссием хэтхэр гуадзэу N 3-м диштэу.

2. КIэлэцIыкIухэм, бзылфыгъэхэм ыкIи унагъом яИофшIэмкIэ отделым ипашэу Н. М. Абрэджым чыплэ кьин ифэгъэ кIэлэцIыкIухэм ящылакIэ къафэгъэпсынIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ программэхэмрэ проектхэмрэ яреспубликэ зэнэкьокъу изэхэцэнкIэ ишыкIэгъэ амалхэр зрихьанхэу.

3. Къэбар-правовой отделым ипашэу О. В. Долголенкэм мы унашъор Урысые Федерацием и субъект-

хэм яшэпхэе правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным ыкIи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс кыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъогъэхэр» зыфилорэм къащыхаутынэм апае алэкIигъэхьанэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, мэзаем и 7, 2012-рэ ильэс N 23

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Унагъохэм, сэкъатныгъэ зилэ, зипсауныгъэ пыч фэхьугъэ кIэлэцIыкIухэм ясоциальнэ стационар фэло-фашIэхэр социальнэ фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм ащызэхэцэгъэным тегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьылагъ

2010-рэ ильэсым бэдзэогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-ФЗ-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцакIэхэрэм ехьылагъ» зыфилорэм (Урысые Федерацием изаконодательствэ зэхэугъогъэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30 (а 1-рэ Iахь), я 4587-рэ ст.), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ ильэсым шэклогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Иофгыбохэр» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъогъэхэр, 2009, NN 11, 12; 2010, NN 1,2,4,5,10,11,12; 2011, NN 5,7) адиштэу **унашъо сэшIы:**

1. Унагъохэм, сэкъатныгъэ зилэ, зипсауныгъэ пыч

фэхьугъэ кIэлэцIыкIухэм ясоциальнэ стационар фэло-фашIэхэр социальнэ фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм ащызэхэцэгъэным тегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Министрэм иапэрэ гуадзэу А.Т. Осмэным мы Административнэ регламентым диштэу Иофхэр зэхицэнхэу ыкIи ар кызырэдальгьтэрэм гъунэ лъифынэу.

3. Къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт ригъэхьанэу ыкIи ар гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс кыдэкIырэ сборникэу

«Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъогъэхэр» зыфилорэм къащыхаутыгъэным пае алэкIигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием и субъектхэм яшэпхэе правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ IэкIигъэхьанэу.

4. Официальнойнэу кызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, мэзаем и 7, 2012-рэ ильэс N 24

ТХЫЛЫМ ИЛЪЭТЕГЪЭУЦУ

Лъэпкъ шлэжым зыкыгъэлэтыгъэным, ижырэ лъэханым кышчыублагъэу адыгэхэр зыщыпсэухэрэ чыгум итарихъ, игеографияе дунаим нахьышлюу шалэнхэм фэш! «Черкесия в картах» зыфилорэ тхылъэу Краснодар итхылъ тедзэплэ кышчыдагъэкыгъэм илъэтегъэуцо Мыекыуапэ щыкыуагъ. Адыгэ къралыгъо университетым инаучнэ библиотекэ ар щызэхашцэгъагъ.

Лъэпкъ кыуачлэр къэтэштэжы

Гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым идиректор игуадзэу, тарихъ шлэныгъэхэмкIэ докторэу Пэнэшъу Аскэр зэрищэгъэ зэхэхэм шлэныгъэлэжхэр, тхаклохэр, адыгэмэ ятарихъ кырыкыуагъэм ыгъэгумэкыхэрэр, Iэкыб хэгъэгумэ кырыкыжыгъэ тилъэпкъэгъухэр, культурэм илофышлэхэр, студентхэр, журналистхэр хэлэжыагъэх. Пэнэшъу Аскэр ипэублэ гушылэ кызырэгъэхыгъэщыгъэу, я XIV — XIX-рэ ллэшлэгъухэм адыгэмэ япсэулагъэ кызылотэрэ тхылъым дунэе мэханэ ил. Тикыушхэ дахэхэм, псыхьохэм, шьоф зейкхэм язытет нэм фэ-

Зелъэпкъэгъухэр тхылъым зэкыуигъэуцагъэхэу ащ ылъытагъ. Илъэси 5 — 6-кIэ тхылъым хэ-

— «Адыгэхэр мыщ исыгъэхэп» зылорэмэ акыылкIэ тапэуцуным фэш! тхылъыр игъо шыпкъ.

Тхылъым икыдэгъэкIын спонсор фэхьугъэхэм — Хьатикъое Адам, Беданкъо Мурат, музейм илофышлэу Пэнэшъу Руслэан, библиотекэм идиректорэу Лъэустэн Фатимэ, журналистэу Даур Хъусен, нэмыкIхэм лъэпкъ шлэжым зыкыгъэлэтыгъэным тхылъым мэханэу щырилэр хагъэунэфыкыгъ. АР-м лъэпкъ иофхэмкIэ, Iэкыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кърбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет иотдел ипашцэу Пэрэныкъо Фатимэ кызырэгъэхэу, хабзэри Iэпылэгъу къафэхьузэ ащ фэдэ тхылъхэр кыдэгъэкIыгъэнхэ фае. Лъэпкъыр зэкъозыгъэуцорэ иофшлагъэр лъыгъэкIотэгъэн фае. «Адыгэ чыгуужым и Джэ-

плыщтыгъэп. Амалэу агъотырэм еллытыгъэу атхыгъэу кърнагъэр ары тхылъым кышчыхаутыгъэр.

КIэщкIо шхьалэ тхылъым фэхьугъэр шлэныгъэлэжэу Едыдж Батырай. Тыркуем кышчыхьугъ, Германием илгъэсыбэрэ шыпсэугъ, иунагъо игъусэу Адыгем кыгъэгъэжыгъ.

— Сыугъуаеу зесэгъажьэм адыгэмэ апае атхыгъэ тарихъ кърбарэу кързгъотыгъэр бэ. Дунаим шаллэрэ шлэныгъэлэжымэ, диссертациехэр зытхы ыкIи кързыхьумэ зышлоигъомэ лъэшэу ашлогъэшлэгъон хьугъэ тхыгъэхэм, зэфэхьысыжхэм ягугъу кърэсшIын слэкIышт... Интернетым ишлуагъэ кысэкIыгъ, еплъыкIэхэм защызгъэгъозагъ. Тызыфэныкъор зэдгъэшлэным фэш! тхылъым икыдэгъэкIын тыфэжыагъ. Тхьаегъэпсэух спонсорхэу Iэпылэгъу кытфэхьугъэхэр, — кылуагъ Б. Едыджым.

Тхылъым кышчыхаутыштхэр зыугъоигъэхэр: Б. Едыдж, Хь. Даур, А. Джамырз, С. Хьоткъу. Шьо зэфэхьыгъафхэмкIэ гъэкIэрэкIэгъэ тхылъым кышчыхаутыгъэхэр Даур Хъусен компьютерымкIэ зэригъэфагъэх.

Шлэныгъэлэжэу Хьоткъо Самир зэхэхэм кышчылуагъэм урегъэгупшысэ. Лъэныкыуабэ кызылэуабыты ашлоигъоу тхылъым пае угъоягъэх. Къадэхьугъэр макIэп. Батырай зэхэщкIошлюу, рэхьат арымтэу ахэтыгъ.

хьоныгъэхэр фашIынышл, джыри кыдагъэкIы зэраллоигъор С. Хьоткъом хигъэунэфыкыгъ.

ТичIыгу тимысыгъэу кыалощта?

ТарихьымкIэ шлэныгъэлэжхэу Шэуджэн Эмилие, ПэкIэшхо Нурбий, ЦуукI Анжелэ кыалотэгъэм заулэрэ кыфэдгъэгъэжы, яеплъыкIэхэр кыхэтыуты тшIоигъу. Тхылъым шлэныгъэ лъапсэ илэш, уегъэгъуазэ, неущрэ мафэм уфещэ. Географияе картэхэм уяплъызэ, адыгэмэ япсэулагъэхэр IупкIэу олгъэгъух. НыбжыкIэхэм шлэжэ ялэным фэш! ащ фэдэ тхылъхэр ящыкIагъэх.

— 2014-рэ илъэсым Олимпиадэ джэгунхэр Шьачэ щыкIощтых, — кылуагъ Шэуджэн Эмилие. — Адыгэхэр пэсэрэ лъэханым кышчыублагъэу зыщыпсэуштыгъэхэ чыгум дунаим испортемен анахэ лъэшхэр щызэIукIэштых. Тызытегушылэрэ тхылъыр инджылызыбзкIэ зэдэкIыжыгъэу кыдэгъэкIыгъэн фае. Нэпэплъ шлухьафтынэу зэхэщакIохэм, спортсменхэм, хьакIэхэм афашIымэ, адыгэмэ ятарихъ дунаим шаллэшт къодыеп, еплъыкIэу кытфыряIэми зэхьокIыныгъэхэр фэхьуштых.

Адыгэ лъэпкъыр зэкъоуцон зэрилъэкIырэр тхылъым иугъоин хэлэжыагъэмэ кыаушыхьатыгъ, лъэшэу тафэраз, — кылуагъ шлэныгъэлэжэу МэщфэшIу Нэдждэт.

Хьоткъо Самир игухэлъхэмкIэ адыгэ лъэпкъым ишлуагъэ ригъэкIын зэрилъэкIырэм Убых Нихьат зэгъэпшэнхэр ышIыхэзэ кытегушылэагъ. Адыгэ иофыгъомэ агъэгумэкIырэ Охьутэ Александр Кърэщэе-Щэрджэсым кыкIи зэхэхэм кышчыгушылэагъ. Адыгэ Лъэпкъ театрэр Абхьазым щылэу спектаклэу кышчыгъэлэгъуагъэм Едыдж Батырай тилъэпкъэгъухэу Iэкыб хэгъэгъу шыпсэухэрэр зрэплъыгъагъэм, нэлуасэ зэрэзэфэхьугъэхэм артист цIэрылоу Мурэтэ Чэпай кытегушылэагъ.

псалъ» зыфилэу Дунэе Адыгэ Хасэм шаштагъэм кыхэхыгъэ гушылэхэу МэщфэшIу Нэдждэт кылуагъэхэр гум пэблагъэх.

— Шьубэгъожь, шьузэритэкъухьагъэм итхьамыкIагъо лъэпкъ кыуачIэу кърэшлэштэжь, — ело Н. МэщфэшIум. Шлэныгъэлэжэу Шэуджэн Эмилие игупшысэхэм адэзымыгъэштагъэ зэхэхэм хэлэжыагъэп. Адыгэ Республикэм и Къралыгъо премие тхылъым кыфагъэшъошэным фэш! кыагъэлэгъоныр тефэу ылытагъ.

Лъэпкъыр зэкъозыгъэуцорэ, дунаим нахьышлюу щызыгъэшлэрэ тхылъхэр кыдэгъэкIыгъэнхэм зилахьышIу хэзышIыхьэрэмэ тафэраз.

ЕМТИЛЪ Нурбий.